

Monitoringplan Binnenveldse Hooilanden

*Gebiedsdelen Stichting Mooi Binnenveld
en Coöperatie Binnenveldse Hooilanden*

**Stichting Mooi Binnenveld
Coöperatie Binnenveldse Hooilanden**

In samenwerking met:

KNNV afdeling Wageningen

De Bryologische en Lichenologische Werkgroep (BLWG)

De Vlinderstichting

Weidevogelwerkgroep Binnenveld-Oost

IVN-Vogelwerkgroep Ede

KNNV-Vogelwerkgroep Wageningen

Fons Koomen 3^e herziene versie 19-10-2020

Vastgesteld door bestuur Stichting Mooi Binnenveld 14-10-2020

Inhoud	
1. Inleiding.....	3
2. Verplichte monitoring vanuit de SNL-subsidie.....	6
3. Overzicht monitoringsactiviteiten	8
3.1 Flora (inclusief Mossen) en Vegetatie.....	8
3.1.1 Permanente proefvlakken Vaatplanten.....	8
3.1.2 Permanente proefvlakken Mossen en Integrale Inventarisatie Mossen.....	8
3.1.3 SNL-soortkartering Flora.....	9
3.1.4 SNL-Vegetatie- en Structuurkartering.....	9
3.2 Broedvogels (inclusief weidevogels).....	10
3.2.1 Broedvogels BMP-A	10
3.2.2 Weidevogels	10
3.3 Dagvlinders, sprinkhanen, libellen en nachtvlinders	12
3.3.1 NEM-telroutes Dagvlinders.....	12
3.3.2 NEM-telroutes Libellen.....	12
3.3.3 SNL-monitoring Dagvlinders en Sprinkhanen	12
Bijlage 1 De soorten met een SNL-monitoringsverplichting per natuurbeheertype.....	14

1. Inleiding

Project Binnenveldse Hooilanden:

Het project Binnenveldse Hooilanden is een gezamenlijk initiatief van de Stichting Mooi Binnenveld, de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden en Staatsbosbeheer.

Het totale project bevat ca. 300 ha natuur. Een deel van dit gebied bestaat uit bestaande natuurterreinen (Bennekomse Meent en Bennekomse Hooilanden) en een ander deel uit nieuwe natuur op (voormalige) agrarische gronden. In het project wordt nauw samengewerkt met de provincie Gelderland, Waterschap Vallei en Veluwe en de gemeenten Ede en Wageningen.

In juni 2019 hebben de drie betrokken organisaties een gezamenlijk beheerplan opgesteld en in 2020 is de herinrichting grotendeels uitgevoerd. Het is nu belangrijk om de ontwikkeling van de flora, de fauna en van de abiotische omstandigheden te monitoren.

Afbakening monitoringplan:

Dit monitoringsplan omschrijft de verschillende monitoringactiviteiten die Stichting Mooi Binnenveld en de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden op dit moment (najaar 2020) coördineren en laten uitvoeren in beide eigendommen (ca.100 ha).

Het andere deel van het gebied (ca.200 ha) zal door Staatsbosbeheer zelf worden gemonitord conform de voorgeschreven SNL-monitoring. Afstemming hierover zal tussen de drie eigenaren plaatsvinden.

Ook vindt afstemming plaats met het Waterschap dat vanuit de KRW (en mogelijk ook vanuit de ontheffing voor de herinrichting) een monitoringsverplichting heeft in De Grift en Kromme Eem, bijvoorbeeld om vissen te monitoren.

Over de projectevaluatie dienen nog nadere afspraken te worden gemaakt. Omdat de informatiebehoefte vanuit dit doel nog niet concreet is, kunnen de monitoringsactiviteiten in dit monitoringsplan hierop nog niet worden afgestemd.

Doelen monitoring:

De monitoring in dit monitoringsplan dient de volgende doelen:

1. Inzicht geven hoe de natuurkwaliteit zich in het algemeen ontwikkelt;
2. Voldoen aan de monitoringsverplichting die aan de provinciale SNL-subsidie voor het natuurbeheer is verbonden (zie hoofdstuk 2);
3. Inzicht geven of het gevoerde beheer het gewenste resultaat oplevert en welke aanpassingen in het beheer nodig zijn.

De gegevens kunnen ook dienen als input voor de projectevaluatie van de herinrichting.

Het monitoringplan is een levend document. Regelmatig (in ieder geval jaarlijks) zal een update plaatsvinden van dit plan. Een toevoeging van eventuele nieuwe aanvullende monitoringsactiviteiten is dan ook mogelijk.

Inzet vrijwilligers

Het streven is om de monitoring zo veel mogelijk door vrijwilligers te laten uitvoeren. De verwachting is dat de gewenste monitoring in beide eigendommen (ca.100 ha) door vrijwilligers grotendeels uitvoerbaar is. De SNL-vegetatiekartering is hierop waarschijnlijk een uitzondering. Besluitvorming hierover volgt later.

Het nieuwe natuurgebied met de te ontwikkelen (blauw)graslanden en trilvenen is kwetsbaar. Het is daarom belangrijk dat alleen die vrijwilligers de monitoringactiviteiten in het gebied verrichten die daarvoor van de Stichting Mooi Binnenveld en de Coöperatie Binnenveldse Hooilanden toestemming krijgen. Met de Stichting en de Coöperatie zal van te voren worden overlegd over de bezoekdata en de telroutes, met name wanneer deze dwars door de percelen lopen. De schade aan lang oogstbaar gras en verstoring van fauna (met name broedvogels) dient zoveel mogelijk te worden vermeden.

Overzicht monitoringsactiviteiten

Samenvattend zijn op dit moment (najaar 2020) de volgende monitoringsactiviteiten in de gebiedsdelen van de twee organisaties voorzien:

- Planten en Mossen in dezelfde 20 permanente proefvlakken (PQ's): jaarlijks. Zie paragraaf 3.1.1 en 3.1.2;
- Broedvogels BMP-A: twee- of driejaarlijks (nog nader te bepalen). Zie paragraaf 3.2.1;
- Weidevogels: jaarlijks. Zie paragraaf 3.2.2;
- Dagvlinders en Libellen in telroutes (2x dagvlinders en 3x libellen): jaarlijks. Zie paragraaf 3.3.1 en 3.3.2;
- SNL-soortkartering Flora en Dagvlinders/Sprinkhanen: zes-jaarlijks. Zie paragraaf 3.1.3 en 3.3.3;
- SNL-structuurkartering: zes-jaarlijks. Zie paragraaf 3.1.4;
- SNL-vegetatiekartering: twaalf-jaarlijks. Zie paragraaf 3.1.4.

In 2020 is door de BLWG (De Bryologische en Lichenologische Werkgroep) een oriënterende integrale inventarisatie uitgevoerd van mossen. Op grond hiervan worden in 2021 nadere afspraken gemaakt over de wijze en intensiteit van monitoring van de mosflora op middellange termijn.

Er zal ook in overleg met de KNVV afdeling Wageningen bekeken worden of (en wanneer) het mogelijk is om in de toekomst een zogenaamde brede inventarisatie van het gebied uit te voeren waarbij zo veel mogelijk soortgroepen in één jaar tijd worden geïnventariseerd.

Afspraken zullen ook nog worden gemaakt over eventuele systematische monitoring van trekvoegels en wintergasten.

Later zal worden bekeken of monitoring van vissen, amfibieën en nachtvlinders zinvol is en of dat met vrijwilligers mogelijk is.

In aanvulling op de monitoring van flora en fauna in het gebied, zal er ook een plan worden opgesteld voor de abiotische monitoring van het totale gebied (300 ha), onder andere voor de grondwaterpeilen en de chemische samenstelling van het grondwater (EGV en Ca-concentraties). Hierover is overleg gaande tussen de Provincie, het Waterschap en de drie grondeigenaren.

Opslag monitoring-data en rapportages

Afspraken moeten nog worden gemaakt over de wijze waarop de gegevens worden opgeslagen en toegankelijk zijn. Hierover zal ook overleg plaatsvinden met de Bosgroep Midden Nederland die als intermediair fungeert bij de aanvraag van de

SNL-subsidie. De verplichte monitoringgegevens zullen worden aangeleverd aan de Bosgroep die deze vervolgens laat opnemen in de NDFF en in de NDVH.

Ook over rapportages zullen nog afspraken worden gemaakt.

Overzicht andere informatiebronnen:

- Bodemkartering Willem Wielemaker februari 2020;
- Drone opnames van WEnR maart 2020 en mei 2020;
- Bodemchemie-metingen december 2019 Francisca Sival;
- Waterkwaliteitsmetingen Christa Heyting en Willem van Raamsdonk;
- Losse waarnemingen via www.waarneming.nl onder Wageningen-Binnenveld-Veenkampen.

2. Verplichte monitoring vanuit de SNL-subsidie

Aan de verlening van de provinciale SNL-subsidies voor het natuurbeheer is de verplichting verbonden om de ontwikkeling van de natuur te monitoren. Hiervoor stelt SNL, naast de beheersubsidie, ook beperkte financiële middelen beschikbaar.

Voor de meeste natuurbeheertypen betreft dit een verplichting om eens in de zes jaar een inventarisatie van een aantal soorten planten, vogels, dagvlinders, sprinkhanen en libellen uit te voeren. De exacte soorten die gekarteerd moeten worden kunnen per natuurbeheertype verschillen.

Daarnaast moet voor bepaalde natuurbeheertypen eens in de 6 jaar een structuurkartering en eens in de 12 jaar een vegetatiekartering worden uitgevoerd.

De natuurbeheertypen met bijbehorende monitoringsverplichting in de gebieden van de Stichting zijn in onderstaande tabel weergegeven:

		Opp. in ha *	Vegetatiekartering 1 x 12 jaar	Structuurkartering 1 x 6 jaar	Flora 1 x 6 jaar	Broedvogels 1 x 6 jaar	Dagvlinders /sprinkhaan 1 x 6 jaar	Libellen 1 x 6 jaar
N04.02	Zoete plas	2,38						
N05.01#	Moeras	0,14	X	X	X	X		X##
N06.02	Trilveen	27,81	X		X			
N10.01	Nat schraalland	13,34	X		X	X	X	
N12.02	Kruiden- en faunarijk grasland	4,05		X	X	X	X	
N14.01	Rivier- en beekbegeleidend bos	0,49	X	X**	X			
N15.02	Dennen-, eiken- en beukenbos	0,60		X**	X			
		48,81	41,78	4,19	46,18	17,53	17,39	##

* Op basis van SNL-subsidieaanvraag 2020 + 2021 Bosgroep Midden.

** Vervalt: 'In geïsoleerde bospercelen < 5 ha hoeft geen structuurkartering te worden gedaan'.

Per 1-1-2021: N05.04 Dynamisch moeras.

Monitoringsverplichting libellen vervalt per 1-1-2021.

De natuurbeheertypen met bijbehorende monitoringsverplichting in de gebieden van de Coöperatie zijn in onderstaande tabel weergegeven:

		Opp. in ha *	Vegetatiekartering 1 x 12 jaar	Structuurkartering 1 x 6 jaar	Flora 1 x 6 jaar	Broedvogels 1 x 6 jaar	Dagvlinders /sprinkhaan 1 x 6 jaar	Libellen 1 x 6 jaar
N04.02	Zoete plas	1,6236						
N05.01#	Moeras	0,2504	X	X	X	X		X##
N10.01	Nat schraalland	22,8536	X		X	X	X	
N10.02	Vochtig hooiland	12,7679	X		X	X	X	
N12.02	Kruiden- en faunarijk grasland	16,5543		X	X	X	X	
		54,05	35,87	16,80	52,43	52,43	52,18	##

* Op basis van mail Reijer Jochemsen 6-7-2020. Exclusief De Snip.

Per 1-1-2021: N05.04 Dynamisch moeras.

Monitoringsverplichting libellen vervalt per 1-1-2021.

Afspraken zijn nog nodig tussen de Stichting en Bosgroep Midden Nederland over de verplichte SNL-monitoring. De gedachte is nu om de afspraak over SNL-monitoring door vrijwilligers met een betaalde opdracht tussen de Bosgroep en de Stichting vast te leggen. Bekeken zal worden of de SNL-monitoring voor de

Coöperatie en De Snip ook deel hiervan kan uitmaken of dat een aparte opdracht nodig is.

Een planning voor de SNL-monitoring voor de Stichting en de Coöperatie zal in overleg met de Bosgroep Midden Nederland worden afgestemd.

Op dit moment (najaar 2020) is de voorlopige planning als volgt:

- 2020: Broedvogels;
- 2021: Flora;
- 2023: Broedvogels (vanuit SNL in dit jaar niet verplicht);
- 2026: Vegetatie- en structuurkartering, Flora, Broedvogels en Dagvlinders/Sprinkhanen.

De soorten die vanuit SNL verplicht moeten worden gemonitord per natuurbeheertype zijn opgenomen in Bijlage 1.

3. Overzicht monitoringsactiviteiten

3.1 Flora (inclusief Mossen) en Vegetatie

3.1.1 Permanente proefvlakken Vaatplanten

Coördinator: Francisca Sival

Uitvoerders: 6 vaste vrijwilligers

Wanneer: Jaarlijks, half juni t/m half juli

Werkwijze:

Zie: Monitoring PQ's op vaatplanten in het natuurontwikkelingsgebied Binnenveldse hooilanden (Francisca Sival; mei2020)

De 20 PQ's zijn uitgezet en exact ingemeten in 4 raaien van 5 PQ's loodrecht op de Veensteeg: 3 raaien in het gebied van Mooi Binnenveld en 1 raai in het gebied van de Coöperatie.

Doel:

In de tijd beschrijven en analyseren van de ontwikkeling van de aanwezige vaatplanten binnen de uitgezette PQ's (5m bij 5m) en dit relateren aan het beoogde natuurbeheertypen Trilvenen (N06.02), Nat schraalland (blauwgraslanden; N10.01) en Vochtig hooiland (dotterbloemhooiland; N10.02).

Nevendoelen zijn:

- Volgen van de ontwikkeling van de Rode Lijst-, aandacht-, doel- en kensoorten;
- Evalueren van het effect van ingebracht maaisel (met verschillende herkomst) op de ontwikkeling van de vaatplanten binnen de PQ's;
- Abiotische ontwikkeling a.d.h.v. de ecologische soortgroepen per vaatplant met Arnolds en van der Maarel (1979);
- Aansluiten bij monitoring van de moslaag in de PQ's (conform monitoringplan Binnenveldse Hooilanden).

Verwachte ontwikkeling: eventueel nader uit te werken

Opslag: TURBOVEG

3.1.2 Permanente proefvlakken Mossen en Integrale Inventarisatie Mossen

Coördinator: Rienk-Jan Bijlsma

Uitvoerders: 5 leden van De Bryologische en Lichenologische Werkgroep (BLWG)

Wanneer: Jaarlijks, oktober t/m maart (liefst t/m mei) (Mossen)

Werkwijze: ·

Zie: Deelplan monitoring mossen natuurontwikkeling Binnenveld (maart 2020)

Dezelfde 20 PQ's als voor de Vaatplanten worden geïnventariseerd.

Doel:

- In de tijd beschrijven en analyseren van de ontwikkeling van de mosflora en de verspreiding van afzonderlijke mossoorten in relatie tot (successie naar) beoogde beheertypen;
- Evalueren van het effect van ingebracht maaisel (met verschillende herkomst) op de ontwikkeling van de mosflora;
- Aansluiten bij monitoring van de kruidlaag en rapportage over integrale

vegetatie-ontwikkeling.

Verwachte ontwikkeling: eventueel nader uit te werken

Opslag: TURBOVEG

3.1.3 SNL-soortkartering Flora

Coördinator: Voorlopig Fons Koomen

Uitvoerders: Nog te zoeken vrijwilligers

Wanneer: 2021 en 2026, na 15 juni in verband met broedseizoen

Werkwijze: Zie paragraaf 6.2 <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/monitoring-en-natuurinformatie/monitoring-en-beoordeling-natuurkwaliteit/>

Dient nog nader uitgewerkt te worden.

Doel: Beoordeling natuurkwaliteit van de SNL-natuurbeheertypen

Opslag: NDFF (Nationale Database Flora en Fauna)

3.1.4 SNL-Vegetatie- en Structuurkartering

Coördinator: Voorlopig Fons Koomen

Uitvoerders: Nader te bepalen

Wanneer: 2026

Werkwijze: Zie paragraaf 6.4 en 6.9 <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/monitoring-en-natuurinformatie/monitoring-en-beoordeling-natuurkwaliteit/>

Dient nog nader uitgewerkt te worden.

Doel: Beoordeling natuurkwaliteit van de SNL-natuurbeheertypen

Opslag: NDVH (Nationale Database Vegetatie en Habitats)

3.2 Broedvogels (inclusief weidevogels)

De monitoring van vogels richt zich primair op de Broedvogels. Bij deze broedvogelmonitoring zullen twee methodes worden gebruikt.

3.2.1 Broedvogels BMP-A

Coördinator: Linus van der Plas

Uitvoerders: Deze inventarisatie wordt uitgevoerd door **twee groepen:**

- Deelnemers vanuit de **IVN-Vogelwerkgroep Ede** doen de noordelijke helft (dat wil zeggen het deel van SBB en het noordelijke deel van het 'Mooi-Binnenveld'-stuk). *Coördinatie: Gert van der Meer.*
- Deelnemers vanuit de **KNNV-Vogelwerkgroep Wageningen** doen de zuidelijke helft (dat wil zeggen het zuidelijk deel van het 'Mooi Binnenveld'-stuk en het deel van de 'Coöperatie'). *Coördinatie: Linus van der Plas.*

Wanneer: Vanaf 2020 twee- of driejaarlijks (nader te bepalen).
Minimaal 8 tot 10 bezoeken in februari-juni

Werkwijze en doel:

BMP-A via Sovon-Avimap. Zie: <https://www.sovon.nl/nl/bmp>. Met deze methode worden territoria vastgesteld op basis van de criteria van deze methode (datumgrenzen, fusie-afstand, broedcodes). Het resultaat is een stippenkaart met de territoria voor elke soort.

Het gebied omvat het al bestaande BMP-A-plot 7504 *Binnenveld-West*. Dit is het deel van de Binnenveldse Hooilanden ten zuiden van de Werftweg en bestaat uit grofweg 3 onderdelen

- het meest noordelijke deel in eigendom van SBB;
- het middenstuk in eigendom van de Stichting;
- het meest zuidelijke onderdeel in eigendom van de Coöperatie.

Deze plot is in 2015 voor het laatst door de Vogelwerkgroep geteld. Deze telling kan voor deze methode als nulmeting worden gebruikt.

NB. Het deel van de Binnenveldse Hooilanden ten Noorden van de Werftweg is ook een bestaand BMP-plot (523, *Binnenveldse Meent*). Dit is eigendom van SBB en bestaat uit de Bennekomse Meent en de Bennekomse Hooilanden. Dit deel is in 2020 niet geteld (voor het laatst geteld in 2016).

Verwachte ontwikkeling: eventueel nog nader uit te werken

Opslag: Avimap Sovon

3.2.2 Weidevogels

Coördinator: Henk van Paassen (of opvolger(s))

Uitvoerders: Leden van Weidevogelwerkgroep Binnenveld-Oost (WBO).

Wanneer: Jaarlijks ieder voorjaar

Werkwijze en Doel:

De leden van de WBO tellen jaarlijks alle broedende weidevogels in het Binnenveld.

Zie verder <https://www.inhetbinnenveld.nl/?q=node/15> en www.weidevogelbescherming.nl

Gegevens over de weidevogels worden grotendeels verzameld vanaf de Veensteeg.

Verwachte ontwikkeling: eventueel nog nader uit te werken

Opslag: Boerenlandvogelmonitor van Landschappen.nl
Zie <https://www.boerenlandvogelsnederland.nl/>

De vastgestelde nesten van de weidevogels kunnen aan het einde van het broedseizoen ook worden ingevoerd in het *SOVON-Avimap* systeem. Dit gebeurt in overleg met de coördinatoren van de BMP-A-telling. Omdat de frequentie van de weidevogeltellingen (jaarlijks) en van de BMP-A-telling (2-3 jaarlijks) niet gelijk is, zal invoegen in het Avimap systeem ook verschillend zijn voor deze twee situaties. Over de beste wijze van samenvoegen vindt nog overleg plaats.

Nader uit te werken:

- Het terrein van Mooi Binnenveld is ook van belang voor *trekvoegels en wintergasten*. In later stadium zal bekeken worden of het mogelijk is om ook buiten het broedseizoen de aanwezige vogels te tellen met een aantal mensen van de Vogelwerkgroep of een éénmalige wintertelling in januari. Hier zijn nog geen concrete afspraken over gemaakt;
- Daarnaast speelt eventuele overlast van ganzen in de zomer (*overzomerende ganzen*). Dat hoeven niet altijd broedvogels te zijn. Overlast zou kunnen bestaan uit ongewenste begrazing of verrijking door uitwerpselen. Uitgezocht dient te worden of de broedvogeltellers ook de aanwezigheid van alle ganzen kunnen meenemen in de broedvogeltellingen. Daar zijn nog geen afspraken over gemaakt. Aandachtspunten hierbij:
 - De frequentie van de BMP-tellingen is maar eens per 2/3 jaar;
 - De broedvogeltellingen stoppen al in juni en de overzomeraars worden daarna dus niet meer meegenomen.

3.3 Dagvlinders, sprinkhanen, libellen en nachtvlinders

3.3.1 NEM-telroutes Dagvlinders

Coördinator: Michiel Wallis de Vries/José Kok (De Vlinderstichting)

Uitvoerders: 2 vrijwilligers

Wanneer: Jaarlijks

Wekelijks bezoek van 1 april tot 1 oktober

Werkwijze:

Zie: <http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/wp-content/uploads/2019/02/Handleiding-landelijke-meetnetten-vlinders-libellen-en-nachtvlinders.pdf>

In 2020 zijn er 3 telroutes uitgezet: langs het wandelpad (hele jaar), langs het fietspad (hele jaar) en langs het vlonderpad (vanaf 15 juni).

Doel: Inzicht in aantalsontwikkeling dagvlinders.

Verwachte ontwikkeling:

Eerste paar jaar vooral ‘kroeglopers’, zoals Atalanta, Dagpauwoog, Kleine vos, Klein koolwitje, Klein geaderd witje en Groot koolwitje. Daarna vestiging van graslandsoorten, zoals Bruin zandoojie en Zwartsprietdikkopje (mondeling Michiel 23-3-2020).

Opslag: De Vlinderstichting via invoerportaal

3.3.2 NEM-telroutes Libellen

Coördinator: Michiel Wallis de Vries/José Kok (De Vlinderstichting)

Uitvoerders: 2 vrijwilligers

Wanneer: Jaarlijks

Tweewekelijks bezoek van 1 mei tot 1 oktober

Werkwijze:

Zie: <http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/wp-content/uploads/2019/02/Handleiding-landelijke-meetnetten-vlinders-libellen-en-nachtvlinders.pdf>

In 2020 zijn er 3 telroutes uitgezet: langs de Kromme Eem, langs de Veenkampslot en langs het fietspad. Op 23 juni is gestart met de telroutes.

Doel: Inzicht in aanwezigheid en aantalsontwikkeling libellen.

Verwachte ontwikkeling:

Vooraf een toename van aantallen laagveensoorten zijn te verwachten, zoals Vroege glazenmaker, Glassnijder en Smaragdlibel. Ook de Bruine korenbout is op korte termijn te verwachten. Over enkele jaren zou, als er goede verlandingsvegetaties ontstaan, de Gevlekte witsnuitlibel zich kunnen vestigen. Ook grotere aantallen zijn te verwachten van minder kritische soorten zoals de Steenrode en Bloedrode heidelibellen en Variabele waterjuffer (Roy van Grunsven 5-10-2020).

Opslag: In eigen EXCEL. Later opgeslagen via invoerportaal De Vlinderstichting.

3.3.3 SNL-monitoring Dagvlinders en Sprinkhanen

Coördinator: voorlopig Fons Koomen

Uitvoerders: nog te zoeken vrijwilligers

Wanneer: Zes-jaarlijks 2026

Werkwijze: Zie:
<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/monitoring-en-natuurinformatie/programmas-van-eisen/dagvlinders-sprinkhanen/>

Doel: Beoordeling natuurkwaliteit van de SNL-natuurbeheertypen

Verwachte ontwikkeling:

Opslag: NDFF (Nationale Database Flora en Fauna)

NB De SNL-monitoring Libellen voor N05.01 Moeras vervalt per 1-1-2021. Daarmee vervalt de verplichting om voor SNL libellen te monitoren.

Nader uit te werken:

- Nachtvinders met LED-vallen: Michiel Wallis de Vries, mits daar een vrijwilliger voor te vinden is. Waarschijnlijk pas zinvol over enkele jaren.

Bijlage 1 De soorten met een SNL-monitoringsverplichting per natuurbeheertype

Zie <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/>

N05.04 Dynamisch Moeras - Flora en fauna (NB Per 1-1-2021 nieuw natuurbeheertype!)

Soortgroep Soorten

Planten	Doorgroeid fonteinkruid, draadzegge, driekantige bies, echt lepelblad, galigaan, genadekruid, gevleugeld hertshooi, gewone dotterbloem, heemst, klein blaasjeskruid, kleine valeriaan, kleinste egelskop, krabbenscheer, lange ereprijs, lidsteng, moeraskartelblad, moeraslathyrus, moerasmelkdistel, moerasvaren, moeraswolfsmelk, poelruit, rietorchis, ruwe bies, rijstgras, selderij, slangenwortel, spindotterbloem, stijf struisriet, vleeskleurige orchis, voszegge, waterdrieblad, waterlepeltje, waterscheerling, zilt torkruid, zomerklokje.
Broedvogels	Baardman, blauwborst, blauwe kiekendief, bruine kiekendief, buidelmees, grote karekiet, grote zilverreiger, klein waterhoen, kleinst waterhoen, kwak, lepelaar, porseleinhoen, purperreiger, rietzanger, roerdomp, snor, sprinkhaanzanger, waterral, woudaap.

N06.02 Trilveen - Flora en fauna

Soortgroep Soorten

Planten:	blonde zegge, draadrus, draadzegge, geelhartje, groenknolorchis, klein blaasjeskruid, kleine valeriaan, knotszegge, moeraskartelblad, moeraswespenorchis, paardenhaarzegge, parnassia, plat blaasjeskruid, ronde zegge, rood schorpioenmos (m), ruw kransblad (k), slank wollegras, Spaanse ruiter, stijf struisriet, sterrengoudmos (m), trilveenveenmos (m), tweehuizige zegge, veenmosorchis, vleeskleurige orchis, vlozegge, waterdrieblad
----------	--

N10.01 Nat schraalland - Flora en fauna

Soortgroep Soorten

Planten:	addertong, armbloemige waterbies, bevertjes, blauwe knoop, bleke zegge, blonde zegge, bonte paardenstaart, brede orchis, breed wollegras, draadgentiaan, draadrus, draadzegge, dwergbloem, dwerggras, gele zegge, gevlekte orchis, gewone vleugeltjesbloem, groenknolorchis, grondster, grote muggenorchis, heidekartelblad, honingorchis, karwijselie, kleine valeriaan, klimopwaterranonkel, klokjesgentiaan, knolsteenbreek, knotszegge, koprus, kranskarwij, kruipende moerasweegbree, liggende vleugeltjesbloem, melkviooltje, moeraskartelblad, moerasstrepzaad, moeraswespenorchis, moesdistel, noordse zegge, paardenhaarzegge, parnassia, plat blaasjeskruid, rietorchis, ronde zegge, schildereprijs, schubzegge, Spaanse ruiter, sterzegge, teer guichelheil, tweehuizige zegge, veenmosorchis, vetblad, vleeskleurige orchis, vlozegge, waterdrieblad, weidekervel, welriekende nachtorchis, wijdbloeiende rus, zwartblauwe rapunzel
Dagvlinders & sprinkhanen:	Aardbeivlinder, bruine vuurvlinder, gentiaanblauwtje, moerassprinkhaan, zilveren maan, zompsprinkhaan
Broedvogels:	gele kwikstaart, grutto, kemphaan, kwartelkoning, tureluur, watersnip

N10.02 Vochtig hooiland - Flora en fauna

Soortgroep Soorten

Planten:	addertong, adderwortel, beemdooievaarsbek, bevertjes, bleke zegge, bosbies, brede orchis, draadrus, gevlekte orchis, gevleugeld hertshooi, gewone dotterbloem, grote pimpernel, gulden boterbloem, harlekijn, herfsttijloos, karwijselie, kleine valeriaan, klimopwaterranonkel, melkviooltje, moeraskartelblad, moerasstrepzaad, moesdistel, noords walstro, noordse zegge, platte bies, polei, rietorchis, rode ogentroost, trosdravik, verfbrem, vleeskleurige orchis, waterkruiskruid, herfsttijloos, weidekervel, weide-vergeet-mijnietje, welriekende nachtorchis, wilde kievitsbloem, zilte rus, zwartblauwe rapunzel
Dagvlinder & Sprinkhanen:	aardbeivlinder, bont dikkopje, bruine vuurvlinder, donker pimpernelblauwtje, moerassprinkhaan, pimpernelblauwtje, zilveren maan, zompsprinkhaan
Broedvogels:	gele kwikstaart, grutto, kemphaan, kwartelkoning, tureluur, watersnip

N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland - Flora en fauna

Soortgroep Soorten

Planten:	bochtige klaver, echte koekoeksbloem, gewone brunel, gewone margriet, grote ratelaar, kamgras, karwijvarkenskervel, klavervreter, klein vogelpootje, knolvossenstaart, knoopkruid, moerasstruisgras,
----------	--

N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland - Flora en fauna

Soortgroep Soorten

muizenoor, polei, spits havikskruid, waterkruid, witte munt, zwarte zegge

Dagvlinders: argusvlinder, bruin blauwtje, bruine vuurvlieder, bruin zandoogje, geelsprietdikkopje, groot dikkopje, hooibeestje, kleine parelmoervlinder, zwartsprietdikkopje

N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos - Flora en fauna

Soortgroep Soorten

Planten: aardbeiganzerik, alpenheksenkruid, besanjelier, bittere veldkers, bosgeelster, bosmuur, bospaardenstaart, boswederik, daslook, driekantige bies, eenbes, gele monnikskap, geveerd diknerfmos (m), gewone vogelmelk, gladde zegge, grote keverorchis, gulden sleutelbloem, hangende zegge, heelkruid, klein heksenkruid, knikkend nagelkruid, kruidvlier, kruisbladwalstro, maarts viooltje, moeraskruid, moerasstrepzaad, moeraswolfsmelk, muskuskruid, paarbladig goudveil, reuzenpaardenstaart, rivierkruid, schaafstro, slangenlook, slanke sleutelbloem, slanke zegge, spindotterbloem, torenkruid, verspreidbladig goudveil, welriekende agrimonie, wilde kievitsbloem, witte rapunzel, zomerklokje, zwartblauwe rapunzel

Broedvogels: appelvink, blauwborst, kleine bonte specht, kwak, nachtegaal, wielewaal

N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos - Flora en fauna

Soortgroep Soorten

Planten: bochtige klaver, bosanemoon, dalkruid, dennenorchi, dennewolfsklauw, dubbelloof, Duitse brem, echte guldenroede, fraai hertshooi, gebogen driehoeksvaren, geschubde mannetjesvaren, gewone salomonszegel, grote veldbies, hengel, klein wintergroen, kleine keverorchis, koningsvaren, kranssalomonszegel, lelietje-vandalen, linnaeusklokje, mispel, ruige veldbies, schaduwkruid, steenbraam, stekende wolfsklauw, stengelloze sleutelbloem, stippelvaren, stofzaad, valse salie, valse zandzegge, wilde narcis s.s., witte klaverzuring, witte veldbies, zevenster, Zweedse kornoelje

Broedvogels: appelvink, boomklever, boomleeuwerik, fluit, geelgors, groene specht, keep, kleine bonte specht, middelste bonte specht, raaf, sijs, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, zwarte specht